

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri da umom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20-—, za insemstvo K 40-—, dostavljen na do K 22-—, prejemani v upravi k 20-— inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

izjizica liceja

G. J. J. J.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni ozn. št. 11.787.

Na naročila brez denarja ne ozira. — Rokopisi se ne vrstijo.

Leto: III.

Maribor, petek 20. januarja 1922.

Številka: 16.

Demokratska ofenziva.

Naša demokratska stranka se je nahajala zadnje čase v defenzivi. Odbijala je le napade nasprotnih strank, v ofenzivo pa sama ni prešla. Ali je bila ta taktika prava ali ne, to bo pokazala komaj bodočnost, nesporno pa je, da je položaj našega javnega mnjenja danes prav ugoden za prehod iz defenzive v ofenzivo. Mi demokrati smo v zadnjem času mirno pustili, da so naskakovali občinstvo razni demagogi in frazerji vseh mogočih strank in strančic ter ga z obljubami o rajju na zemlji pridobivali zase. Pustili smo naj si izrpaajo svoje moči. To izrpanje se je že pojavilo in postaja od dne do dne bolj občutno. Nezadovoljstvo onih, ki so se dali zapeljati od teh demagogov in frazerjev je temvečje, čim bolj uvidevajo, da o izpolnitvi obljub ni ne duha ne sluha. Naša javnost pričinja uvidevati, da je izpolnila svoje obljube — v kolikor je pač mogla — edno ena stranka, in to je demokratska. Demokratska stranka ni obljubljala raja na zemlji, kakor druge, obljubljala je le, da bo delala, kolikor bo mogla in radi tega njeni volilci niso razočarani. To nezadovoljstvo onih volilcev, ki so oddali pri zadnjih volitvah svoje kroglice poslancem, ki so šli v Beograd samo lenarit in služiti dnevnice, je najboljšo znamenje, da je prišel čas, ko mora demokratska stranka preiti iz defenzive v ofenzivo.

Kakor ostale krajevne organizacije demokratske stranke po Sloveniji, tako si je tudi mariborska na zadnjem občnem zboru izvolila novo predsedstvo ter postavila tudi vse svoje delo na novo podlago, ki bo sposobna započeti veliko delo ofenzive. S to reorganizacijo začena nova doba, doba širšega in ožjega dela za okrepitev demokratske stranke v Mariboru samem, kakor tudi na deželi. Pred vsem je treba, da se organizira vse še neorganizirane stare pristaje, kajti ni dovolj, da je kdo pristaj stranke ter odda pri volitvah svojo kroglico za njeno listo, treba je da je ne samo njen volilec, ampak tudi član, ki stoji z njenim vodstvom vedno v tesni zvezi in ki ima pri njenih, kakor tudi pri splošnih važnih vprašanjih svojo besedo. Kot član stranke, kot organiziran član pa ima tudi pravico do strankine pomoči. Organiziran član stranke bo imel vedno na razpolago strankino pisarno, kjer bo lahko razložil svoje križe in težave, kjer bo lahko iskal pomoči in nasveta v vseh vprašanjih. Ravno radi tega pa je neobhodno potrebno, da se organizira, da postane njen redni član.

Toda organizirati stare zveste pristaje še ni dovolj, treba je pridobiti novih. Že uvodoma smo omenili, da vlada v naši javnosti med onimi volilci, ki so oddali svoje kroglice za ne-demokratske poslance splošna nezadovoljnost, oči se jim pričenjajo odpirati in vedno bolj pričenjajo uvidevati, da so bili opeharjeni. Med te je treba iti, tu sem mora biti usmerjena demokratska ofenziva. Tem nezadovoljnim in oslepeljenim je treba pokazati pravo pot, je treba privedi v vrste demokratske

Prometna konferenca v Gradcu.

Otvoritev posvetovanj. — Izjava posameznih delegacij. — Stališče Poljske. — Stališče naše države.

DKU Gradec, 18. jan. Pod predsedstvom predsednika prometne konference nasledstvenih držav, legacijskega svetnika Lukesa so se pričela danes v gradu meritorična posvetovanja. Seja se je pričela predpoldne ter je trajala do 19. ure zvečer. Pogajanja so se pričela s čitanjem ekspozicij pomaznih delegacij! Avstrijski ekspozice se izražajo principijelno za popolno prometno prostost ter odpravo potnih listov in vizumov, ki naj ostanejo le še glede nekaterih vzhodnih držav v veljavi. V slučaju, da bi bila popolna prometna prostost neizvedljiva, želi Avstrija čim bolj liberalen režim. Začasno je že sprejela pariške sklepe ter jih uvedla napram vsem sosednim državam; opustila je tudi naredbo, da mora vsak prosilec priti osebno po vizum, doprinesli dokaz o potrebi potovanja itd., zahteva pa, da store to tudi druge države, dovolijo te olajšave ter izdajo svojim zastopnikom navodila, da lahko v svojem območju izdajajo potrebna dovoljenja in ne ovirajo po nepotrebnem potovanja. Ekspozice

italijanske, češkoslovaške in madžarske delegacije se v glavnem opira na sklepe pariške konference. Ekspozice poljske delegacije pa je naravnost nasprotujoč. Ravno glavne točke pariških sklepov, kakor etnotni potni list z dvoletno veljavo, celoletni vizum, enake pristojbine itd. odklanja. S tem poljska delegacija naravnost onemogočuje skupno in enako izvedbo tega važnega vprašanja. Predsednik konference je nato opozoril poljsko delegacijo na nasprotja stališča, ki ga zavzema Poljska z ozirom na sklep v Portorože, ki ga je odobrila tudi Poljska. Pozval je delegacijo, da si telegrafično pri-skrbi pri svoji vladi nove informacije, če delegacija tega ne stori, oziroma ne dobi povoljnih informacij, bo krivda Poljske, če prometna konferenca ne bo imela zaželjenega uspeha. Jugoslovenska delegacija je zavzela dosedaj izključno receptivno stališče in se principijelno še ni izjavila. — Prihodnja se ja se vrši jutri.

Amerika in konferenca v Genovi.

DKU Washington, 18. jan. (Reuter.) Vlada je prejela povabilo na mednarodno gospodarsko konferenco v Genovi.

DKU Pariz, 18. jan. Po poročilih iz Washingtona bodo sprejele Zedinjene države vabilo k konferenci v Genovi še le potem, ko bo popolnoma končana washingtonska konferenca. Kakor poroča »Matine« iz Rima, je washingtonska vlada v notni na italijanskega ministrskega predsednika odgovorila, da se udeleži konferenci v Genovi le tedaj, če se na tej konferenci ne bo razpravljalo o anuliranju evropskih dolgov napram Ameriki.

DKU Budimpešta, 18. jan. Na današnji popoldanski seji parlamenta je naznanil zunanji minister grof Banffy, da je prejela Madžarska povabilo na gospodarsko konferenco v Genovi ter obrazložil program te konference.

DKU Pariz, 18. jan. »Temps« poroča, da je zastopnik sovjetske vlade v Londonu predal angleški vladi noto, s katero priznava sklope na konferenci v Cannesu.

DKU Pariz, 18. jan. »Temps« poroča, da je zastopnik sovjetske vlade v Londonu predal angleški vladi noto, s katero priznava sklope na konferenci v Cannesu.

—0—

Težkoče našega prometa.

LDU Beograd, 18. januarja. Finančni odsek odbora za promet je nujno zahteval, naj se ministrstvu za promet nakažejo novi krediti, ker so bili dosedanj porabljeni že do 15. januarja. Ako se krediti ne bodo nakazali, se lahko zgodi, da zastane ves promet.

„Bela roka.“

LDZ Beograd, 18. januarja. Radikalni poslanec Zujović bo vložil interpelacijo na vojnega ministra, ali je res, da obstoja v vojski organizacija »bele roke« in kaj je minister storil v svrh njene razpustitve, ako resnično obstoja? (Kaj je pa s »črno roko«? Op. ur.)

Gospodarska kriza v Svici.

DKU Bern, 17. januarja. Svicarski zvezni urad za delo naznanja, da je bilo v Svici koncem decembra 132.937 brezposelnih. Od teh je bilo 98.967 popolnoma brez vsakega dela in zaslužka.

Za prehrano pasivnih krajev.

LDU Beograd, 18. januarja. Ministrstvo za socialno politiko pripravlja obširno akcijo za prehrano naših pasivnih krajev. Poleg državnih ustanov se bodo pritegnile k temu delu tudi gospodarske ustanove zasebne inicijative.

Likvidacija draginjskih sodišč.

LDU Beograd, 18. januarja. Po odredbi ministrstva za socialno politiko imajo vsa bivša sodišča za pobijanje draginje izročiti svoje arhive z dotičnimi akti policiji ali pa sodišču prve stopnje v nadaljnje poslovanje.

Cehoslovaki, Avstrija in Madžarska.

LDU Praga, 18. januarja. (Radio-Grič.) »Prager Presse« demantira trditev nemških listov, da Češkoslovaška nerada vidi, da se vrše pogajanja med Avstrijo in Madžarsko. Ravno nasprotno je res. V Pragi so zelo zadovoljni, da pride do zblizanja med tema dvema državama, ker odgovarja to metodi češkoslovaške politike, ki hoče obnoviti vso Srednjo Evropo na podstavi metodičnega sodelovanja. Ta pogajanja dokazujejo tudi, da uvideva budimpeštanska vlada slabo stran politične izolacije, ki jo je doslej vodila. Ako se bodo nadaljevala ta pogajanja, se bo Madžarska gotovo približala tudi drugim sosedom.

Kriza romunske vlade.

DKU Bukarešta, 18. januarja. Danes se je nova vlada predstavila parlamentu. V imenu parlamentarne večine, katero tvori ljudska stranka, je predlagal poslanec Oktavian Gogo, da se izrazi novi vladi nezaupanje. Tudi govornik kmečke stranke se je izjavil proti vladi. Nezaupnica je bila s 190 proti 81 glasovim sprejeta. Nato je Take Jonecu izjavil, da bo še tekom današnjega dne predložil kralju demisijo celokupnega kabineta.

Odgoditev skupščine.

LDU Beograd, 18. januarja. Danes se je govorilo v parlamentarnih krogih, da bo skupščina na večerni seji odgodena za 15 dni.

ške stranke. Vse kar je naprednega, vse se mora organizirati v močni enotni napredni demokratski stranki. Razcepljenje nam je škodovalo že dovolj, koristi od tega razcepljenja nismo imeli ne mi, a še manj so jo imeli oni. Nas je ta razcepljenost ovirala pri delu, nje pa je oropala za zastopstva na najvažnejšem mestu.

Poleg teh dveh pa je še tretja vrsta, katerih se mora tudi dotakniti demokratska ofenziva ter jih dvigniti iz njihove politične letargije. Ta tretja vrsta so oni, ki so sicer po svojem čuvstvanju napredni, ki so pa bili doslej na mrtvi točki političnega indiferentizma. Stali so ob strani ter gledali, ne da bi se pridružili tej ali oni stranki, misleč, da je dovolj če se drugi bijejo zanje. Vendar pa tudi ti niso zadovoljni z razmerami kakršne so ustvarili drugi. — Kljub temu, da niso sami zganili ne na levo ne na desno, zabavljajo danes čez vse. To so naši mrtvi politični kapitali, katere je treba dvigniti iz njihovega mrtvila ter jih plodonosno naložiti. Ker je od politike odvisno danes ne samo vse javno, ampak v veliki meri tudi privatno življenje, je neobhodno potrebno, da se zanjo zanima vsakdo ter pomaga tam, kjer je pomoč potrebna in — vredna. Te politične indiferentiste je treba dvigniti iz njihove letargije, treba jim je povedati, da je njihova strankarska neopredeljenost ravno tako, če ne še bolj škodljiva, kakor zaslepljenost onih, ki so šli za frazerji. Treba jim je zainteresirati za politično-strankarsko delo ter jih organizirati v demokratski stranki. Kdor bi goreče hiše ne hotel gasiti, bi bil enak krivec kakor oni, ki jo je zažgal. In naše javno življenje v naši mladi državi, katero smo zgradili s toliko ljubeznijo in s tolikimi žrtvami je podobno goreči hiši, katero so zažgali zločinski klerikalni, blokaški in komunistični hujskači. To hišo je treba gasiti, da bo uspeh zagotovljen in da bo pomoč pravočasna, pa je treba da gremo vsi na delo, kar nas je za ohranitev te hiše. Demokratska stranka bo z veseljem sprejela vsakogar brez razlike stanu in plemena kot enakovrednega in enakovrednega člana in delavca. Rešitev naše mlade države iz sedanjih nepriljk leži v zmagi demokratske napredne in zavedne misli, leži v zmagi Jugoslovenske demokratske stranke.

Demokrat.

Pred zadnjim dejanjem habsburške komedije.

Vesti, ki smo jih beležili zadnje dni, pričajo o novi akciji Habsburgov. Zita je dospela v Svico in se pripravila za odhod v Budimpešto. Še enkrat hočejo Habsburgi poskusiti svojo srečo in poseči v razvoj srednjeevropskega političnega življenja. O njihovih pripravah krožijo različne vesti, ki jih ne bomo prepisovali. Ugotavljamo samo:

Zapadna Evropa še vedno živi v fiktivnem prepričanju, da srednjeevropske narodne demokracije niso dovolj zrele za vodstvo držav in da je treba v interesu evropskega miru, reda in napredka (v resnici pa v interesu francoskega in angleškega velekapitala)

ohraniti režim, ki je že davno izgubil pravico do obstoja. Zakulisna politika se bori z vso silo proti današnji Rusiji, moče pa videti, da se nahaja v osrčju Evrope gnezdišče reakcionarjev, fevdalnih boljševikov, zatiralec svobode in demokracije. Madžarsko ljudstvo ječi pod pritiskom peščice magnatov, visokih častnikov in njihove klike. Z brezobzirnim terorjem, ki se lahko primerja samo še današnjemu ruskemu režimu, zatirajo madžarski mogotci svobodo prepričanja in razvoj demokracije. Zapadna Evropa pač sliši podzemsko delo nemških monarhistov, ki ogrožajo varnost Francije, zatirnili je pa oko pred javnim delom madžarskih monarhistov, ki ogrožajo varnost cele srednje in jugovzhodne Evrope.

Nad vsaki dvom je jasno, da so zapadnim državnikom znane habsburške antrige. Se predno je Zita zapustila Funchel, so se razširile verodostojne vesti o novi habsburški akciji. V Svici sme Zita konferirati s svojimi sotrudniki in pripravljati dalekosežno politično akcijo. Iz vsega, kar izve naša javnost iz za kulis Habsburgov, se da sklepati, da zapadni državniiki nimajo dovolj moralne sile, da bi odklonili habsburške manevre z ono odločnostjo, ki je tu potrebna.

Gotovo je, da prizadete države, ki delajo v interesu evropskega miru in ekonomske obnove Evrope, ne bodo dopustile, da se obitelj Habsburgov, ki si ne more najti primernega dela in pozabiti na svoje rodbinske tradicije, igračka z življenjskimi interesi narodov in držav! Čas je že, da se pokaže, ali v Evropi še kaj velja avtoriteta ustvarjenega pravnega stanja, ali pa jo sme vsak čas kršiti familija cesarskih deparatov.

Ravnokar se pripravajo za načrt o ekonomski obnovi Evrope. Ali je mogoče, da si drzne vročekrvna in ambiciozna ekscesarica vznemirjati države, ki delajo na tej obnovi in jim nalagati nova ogromnabremena? Ali bodo komedije z aeroplani in legitimistično parado mogoča tudi l. 1922?

Če Zita poskuša obnoviti legitimistično borbo na Madžarskem, tedaj nas čaka v bližnjih dneh še eno dejanje habsburške komedije. To dejanje pa mora biti zadnje, tudi če izpade še tako tragično za Habsburge, za madžarske fevdalce in za brezposelne generale. — Političnim komedijam budi enkrat konec!

Stališče Nemcev v Jugoslaviji.

Dopisnik »Agramor Tagblatt« se je razgovarjal s predsednikom »Deutsche Kulturbunda« in nekaterimi drugimi voditelji nemške manjšine v Jugoslaviji.

O ciljih in nalogah »Deutscher Kulturbund«-a so se izjavili:

»DKB namerava organizirati Nemce v Jugoslaviji na kulturni in gospodarski bazi. V politiko se ne bo vtikal. Dne 20. junija smo sprejeli sklep, da

V spomin Molièrea.

(Konec.)

Leta 1662. je nastala komedija »L'ecole des femmes« (l. 1661. »L'ecole des maris«, kjer biča vzgojo ženskega sveta. Pa ne bom tu dolgočasih z naštevanjem vseh njegovih komedij. Kot najbolj znane imenujem le še »Tartuffea« (1667.) »Misanthrope« in »Dona Juan«. V prvi šiba licemerstvo in pretvarjanje na nedosegljiv način. Razžaljeni dvorski krog (zlasti oni okoli kraljice matere) so dosegli, da se igra ni smela uprizorjati do l. 1669. Tako v živo jih je zadel »Misanthrope« so igrali l. 1666. štiriintrideset večerov zaporedoma pred nabito polno dvorano.

V tem času je bil Molière v Pariza spoštovana oseba. Sam kralj mu je bil naklonjen ter je postal kum prvemu njegovemu sinu. Drugoval je z Boileauom, s Corneilleom; in podpiral mladega Racinea. Stanoval je v krasno opremljeni hiši, živel razkošno, a njegova žena je narekovala modo vsemu Parizu. Če je dobival prej 1000 funtov podpore, mu je dovolila sedaj kraljeva milost 6000 funtov na leto, njegova družba, ki se je prej po kraljevem bratu imenovala »Gospodova«, je dobila sedaj naslov »Kraljeva družba«

ohranimo državi brezpogojno zvestobo in tega sklepa ne bomo izpomenili nikdar. Smešno je, če se nas sprejema z nezaupanjem. Mi smo vendar samo kolonisti. Naša deviza se glasi: »Zvestoba državi in narodu«.

O šolskem vprašanju omenjajo, da so se pogajali z ministrom Pribečevićem in upajo, da se bodo izpolnile njihove osnovne zahteve, ki se tičejo predvsem srednjih šol v Vojvodini.

Zanimiva je njihova zahteva, ki se glasi: »Bilo bi želeli, če bi se začelo s srbskim poukom šole v petem ali šestem razredu ljudske šole, da se na ta način prepreči konfuznost. Ob današnjih razmerah ne obvladajo učenci niti nemškega niti srbo-hrvatskega jezika...« Ta zahteva nemške narodne manjšine v Jugoslaviji bodi tudi zahteva slovenske manjšine na Koroskem, zakaj sporazum lahko temelji samo na reciprociteti!

Nemci ne samo priporočajo, marveč celo nalagajo svojim dijakom v Avstriji in Nemčiji dolžnost, da stopijo z jugoslov. dijaki v najozji kontakt.

O nemških manjšinah izven Jugoslavije se pritožujejo, da dela posebne težkoče zlasti zagrebška vlada.

Po njihovem mnenju je odvisev bodoči razvoj kulture in gospodarskega življenja sploh od sporazuma med Slovani in Germani. Iz zapada nimajo Nemci nič več pričakovati. Nemci v Jugoslaviji bodo delali z vsemi sredstvi na to, da dosežejo še večji sporazum med Nemci in Jugoslovani.

Ostale izjave se tičejo občinskih in parlamentarnih volitev v Vojvodini. V onih občinah v katerih so Nemci v velik večini, bodo glasovali za svoje ljudi. V občinah z mešanim prebivalstvom, bodo dali koncesije Srbom. Kar se tiče bodočih volitev v parlament, stoji Nemci na stališču, da morajo postaviti lastne neodvisne kandidate, ki bodo sodelovali po potrebi z drugimi strankami in skupinami. Stranke, ki računajo z nemškimi glasovi, se bodo razočarale. Končno pravijo: »Mi smo in ostanemo kolonisti. Nimamo nikakih geografskih ali zgodovinskih zvez z močnim nemškim zaledjem. Bodite brez skrbi! Nikjer v Jugoslaviji ne bo nemške iridente, to je gotovo!

O priliki se povrnemo k tem izjavam, zlasti z ozirom na stališče nemških naselbin v naših obmejnih krajih.

Težkoče v drž. konsolidaciji Češkoslovaške.

Češkoslovaška ima tri važne probleme, ki po svojem današnjem stanju otežkočajo državno konsolidacijo. To so: nemški, slovaški in podkarpatsko-ruski problem.

O vprašanju Nemcev na Češkem smo na tem mestu že opetovano razpravljali. Češki Nemci se ne morejo sprijazniti z resnico, da se je češki narod osvobodil. Njim še plavajo pred očmi časi, ko so bili Nemci na Češkem

Bilo pa je tudi mnogo grenkih ur. Z ženo sta se ločila. Opat Roulle je zahteval za Molièra radi »Tartuffea« grnado, sodniki so mu pretili z ječo. Da ni bil kraljev ljubljenec, bog ve, kako bi se stvar nehala. Seveda je Molière moral skrbno paziti, da si je to milost ohranil. Kralj je ljubil balet. Da mu ugodil, je Molière natezal svojo umetnost in povsod vrival balet. »Doktor proti svoji volji« (Le medecin malegre lui) »Sicilce«, »Mejicerta« in drugi komadi so morali to čutiti. Značaji so obledeli, niso bili več tako tanko izrezljani. Ali je Molière čutil to pezo kraljevske milosti v svojem delovanju?

Bilo pa je tudi mnogo grenkih ur. »George Dandin«. Glavni junak je Molière sam, ki razkraja svojo dušo, svojo mučeno dušo s šaljivimi besedami.

»Mešan pri dvoru« (Le bourgeois gentilhomme), »Psyche« »M. de Poivrecaugne«, »La Comtesse d'Escarbagnas«, »Les Fourberies de Scapin«, »Les femmes savantes« si sledijo hitro komad za komadom. Zadnje komedije so zopet komedije spletk, kakor jih je pisal v mladosti. S smehom je začel, s smehom je nehal. Ko je že vse svoje življenje, vse svoje trpljenje izvrgel smehu, je to storil še s svojo boleznijo v komediji »Dozdevni bolnik«. Molière je že dolgo bolehal. Jetika mu je poka-

privilegirana manjšina. Nedavno je njihov voditelj dr. Lodgeman obiskal voditelje nekaterih strank v Avstriji in na Bavarskem. Avstrijski kanceler pa ga ni hotel sprejeti. Nemško ofenzivno politiko na Češkem vzdržujejo pravzaprav avstrijski velenemci. Ni se tedaj čuditi, če je pogodba med češkoslov. in avstrijsko vlado naletela na oster odpor tako pri čeških Nemcih, kakor pri inozemskih nemških radikalcih. Češki Nemci sedaj s polno paro sabotirajo začetke sporazuma med obema narodoma. Izgleda pa, da na nemški strani že svita. V Nemčiji se je velik del javnega mnenja izrekel za sporazum ter odbraval lansko pogodbo.

Slovaško vprašanje je stopilo v krizo, odkar so ludovci zapustili klerikalni klub in nastopajo kot posebna parlamentarna skupina. Vzroki te secesije so različni. Slovaško ljudstvo se še vedno nahaja pod močnim vplivom demagogov. Madžarska agitacija je izborna organizirana in lahko še vedno beleži znatne uspehe. Posebno so na delu krščanski socijalci, ki so zlorabili verski moment ter ga obrnili celo proti Hlinku in njegovi stranki. Krščanski socijalci so hujskali ljudstvo proti ludovcem, češ, da so premalo slovaški in versko preveč popustljivi. Kako ogabna je ta politika, se razvidi iz tega, da v prejšnjih letih niso pristaši krščansko-socijalne stranke niti priznavali Slovakov in da se sedaj delujejo na programu znanega Hortyjevega plačena Jedlitska. Verska gorečnost pa jim je samo krinka, ki služi čisto političnim namenom. Hlinka stoji docela pod vplivom demagogije, katero podpira številna madžarska inteligenca na Slovaškem. Da si ohrani volice, je zapustil svoje češko-moravske zavezničke in posegel po svoji stari slovaškokatoliški taktiki... Hlinka kot politik in človek mnogo spominja na hrvatskega Radića. Seveda je ta nova taktika čisto brezupna in samo ovira konsolidacijo Slovaške.

Čisto poseben svet je Podkarpatska Rusija, kakor znano, ima ta dežela po mirovni pogodbi zagotovljeno samoupravo. Tudi češkoslovaška ustava garantira Podkarpatski Rusiji za avtonomijo. Vkljub temu, da prebivalstvo samo odločuje o svojih političnih in gospodarskih razmerah pa se širi v tej pokrajini velikansko nezadovoljstvo.

Nedavno se je mudil v Podkarpatski Rusiji ministrski predsednik dr. Beneš in konferiral z zastopniki strank in samoupravnimi šefi. Rešitev tega problema pa je polna težkoč. Treba je uvažiti, da so Madžari silno zanemarili ubogo rusinsko deželo. Skrbeli so, da so si pridobili gosposko premoč, ljudstvo pa so pustili v neznanju in zaostalosti. Danes je v Podkarpatski Rusiji 374.000 Rusinov in 103.000 Madžarov. Pred prevratom je bila rusinska večina brez vsake državljanske pravice. Rusini niso imeli niti ene šole, niti enega urada. Med njimi je 85% analfabetov, dočim ima madžarska manjšina hiper-

sila rano mater, brate in malodobna sina. Tudi želodec mu je nagajal, prenašal je v zadnjem času le mleko. Duševno je bil najbrž tudi bolan, bil je hud hipohonder, vedno slabe volje in razdražljiv. Zato si je izmišljal vse mogoče bolezni, račun v lekarni mu je bil vedno silno dolg, doktorji so si zaman razbijali glavo, kaj mu pravzaprav manjka; imel jih je za nevedneže in bedake in se zatekal raje k vračem.

In ta siromak je izročil samoga sebe smotru, se prikazoval bolnega na stolu, sredi zdravnikov, sredi zdravih, mučitelja svoje rodbine — z ženo sta se bila medtem že pomirila — razdražljivega in hudobnega. In še več! Sam je tudi igral to vlogo. Le sedemkrat ob viharjem odobravanju občinstva, ki je drvele v njegovo gledališče.

Dne 17. febr. 1673. bolnik ni bil več dozdevno bolan, si ni več le ustvarjal. Silno težavo je dovršil igro; odnesli so ga domov; par ur pozneje se mu je ulila kri in malo pozneje je plemenito Molièreovo sree nehala biti.

Pokopali so ga ponoči brez šuma in skandalu, kakor je rekel Ludvig XIV. Molière je pred svojo smrtjo izgubil kraljevo milost, izpodrinil ga je Lah Lulli, ki je znal bolje streči kraljevemu plitkemu okusu. — Šele l. 1817. so prenesli njegove zemeljske ostanke na

produkcijo inteligence. V češkoslovaški republiki se je položaj Rusinov neprimerno izboljšal. Od 679 ljudskih šol je bilo začetkom novega leta 521 rusinskih in 115 madžarskih. Vkljub temu je ljudstvo nezadovoljno z novim režimom, ker nima najprimitivnejše politične in narodne vzgoje. Politično vzgojena je samo madžarska manjšina. Madžari zahtevajo, da se naj češkoslovaška državna politika nastani na nje. To bi pa pomenilo, da bi slovaška manjšina še nadalje ostala brezpravna in kulturno zanemarjena; povrh tega bi češkoslovaška vlada redila, na lastnih prsih gada, to je madžarsko iridento. V tej mali pokrajini so se razpasle strankarske borbe. V juliju nanskega leta je obstajalo osem slovanskih pet madžarskih in dve židovski stranki. Tudi na tem primeru se jasno vidi, da je prevelika strankarska razcepljenost zgolj posledica pomanjkljive ali enostranske politične vzgoje. Značilno je, da je med prebivalstvom precej komunistov. V komunistični stranki se organizirajo madžarski inteligenti v družbi z rusinskimi analfabeti. Jasno je, da Rusini spričo svoje razcepljenosti in pomanjkanja inteligence ne morejo izvrševati samoupravnih dolžnosti in nalog. Madžarska inteligenca, ki je pred leti sistematično podpirala rusinski analfabetizem, pa izrablja današnjo situacijo Rusinov za prikrit boj proti češkoslovaški vladi, ki bi hotela zadovoljiti slovansko večino in ji zagotoviti naravno in pravno avtonomno pravo.

To so težki problemi, ki motijo razvoj češkoslovaške republike. Njen organizem pa je na zunaj in na znotraj tako trden, da se bodo motenja ublažila in ozdravila že z normalnim razvojem razmer.

Politične vesti.

* Vprašanje Tangerja. Diplomatski korespondent »Daily Maila« poroča: Ob priliki konference v Cannesu, je imel Lord Curzon kratek pogovor z Briandom glede tangerskega vprašanja. Mednarodna vlada v Tangerju je bila v glavnem sprejeta. V svrhu ureditve podrobnosti se bo sklicala v Londonu angleško-francosko-španska konferenca. To Briandovo rešitev pa mora odobriti še Poincare.

* Nov puč Habsburžanov? Po vesteh, ki prihajajo iz Svice, je razkraljica Cita po dovršeni operaciji zapustila Svico ter se trdi, da se je ponovno napolila na Madžarsko, kjer namerava povzročiti nov puč. Od madžarske vlade zahteva, pa proglasi njegova sina Otona za kralja ter njo samo za časa mladoletnosti za regentinjo. Vsled teh vesti je sklenila mala antanta, da vložil v službo povratka Habsburžanov na Madžarsko energično noto pri madžarski vladi, v kateri bi zahtevala takojšnjo odstranitev Cite ter ob enem opozorila velesile na nevarnost restav-

slavno pokopališče Père Lachaise. Leta 1844. so mu postavili spomenik v ulici Richelieu, nasproti hiši, kjer je umrl.

Molière pomeni za francosko dramatik, pa tudi za svetovno dramatično umetnost neizmerno mnogo. Lahko rečemo, da je ustvaril veseloigro vdrug. In kakšno veseloigro! Kako čudna je! Njegovi junaki ne zbijajo šal, ne vlačijo s težko muko dovrtipov na oter. Toda smešno je vse njihovo bitje, ves značaj deluje komično, četudi večini zasmehovani junaki zalestno končajo. Tako blizu stoji Molièreova komedija večasih drami, da ji manjka samo eno — junaki niso resni ljudje, ampak nosijo čepico s kraguljčki na glavi.

Molière biča v svojih komedijah pokvarjeno družbo Ludovikovega sijajnega dvora. Rekel je bridke resnice v obraz vsem — še kralju samemu. Vsak kdor bi si bil kaj takega upal, bi bil poginil v sramoti. Molière pa je zahvalno resnico v obraz vsem, ki so bili na krivem potu, in — nič se mu ni zgodilo. Rekel jo je s čepico norec na glavi.

Čuditi se moramo Molièreovi plodovitosti. Skoro vsako leto nova, vesela igra, večasih celo po dve. — In v izborni snovi in v uprizoritvi je bil tako originalen, kakor malo dramatičnih pisateljev pred in za njim. — Kar je Shakespeare na polju drame, to je Molière

racije Habsburžanov. Podvzeti so vsi potrebni koraki, da se ta nakana Cite prepreči.

* Demisija avstrijske vlade. Notranje politična situacija v Avstriji se je nenadoma tako poostriila, da so resno računali z demisijo vlade. Zvezni kancler Schober bo najbrž še ta teden odstopil. Nova vlada bo najbrže sestavljena iz kršansko-socialne manjšine ter brez Velenemcev. Sestava vlade se bo v tem slučaju poverila vodji kršansko-socialne stranke dr. Mayru, ker je dr. Weisskirchner ta mandat odklonil.

Zanimivosti.

Šilvestrov večer v Moskvi. — Reklama na Japonskem. — Razvaline v pragozdju. — Ločitev zakona na Angleškem.

Nova gospodarska politika sovjetske Rusije se je pokazala v proslavi Silvestrova večera, ki se je po desetih letih zopet bučno obhajal. Radodarni sovjeti so dovolili, da se sme ta večer ločiti vino in prodajati alkoholne pijače. Restavracija „Empire“ v Moskvi je imela tega večera sama poldrugo milijardo rubljev čistega dohodka. Samo za vstopnico in malo rezervirano mizico se je plačalo blazno ceno — štiri milijone rubljev. Seveda je ta družba obstojala samo iz državnih uradnikov, tujcev in spekulantov. Ta večer je pač podal točno sliko nove plutokracije te komunistične države. „Rešitelji“ in voditelji rajajo, trideset milijonov pa umira od lakote.

Med drugimi izumi zapada se je odomačila na Japonskem tudi reklama. Kakor vsako tujo reč, katere se je oprijel Japonec, je izkoristil tudi reklamo popolnoma ter se ni zadovoljil z zapadnim polovičarstvom. Tako je nek knjigotržec razglasil v listih sledečo reklamo: 1. Cene so pri meni nižje, kakor drugje na svetu. 2. Moje knjige so elegantne, kakor koncertne pevke. 3. Tisk je jasen kakor kristal. 4. Papir je dober in trpežen kakor slonova koža. 5. Napram odjemalcem postopajo moji nameščenci tako ljubeznjivo, kakor postopajo posredovalci nasprotnih parobrodskih družtev napram potnikom. 6. Izbira je pri meni tako bogata, kakor v državni biblioteki. 7. Kupljene knjige pošljem cenjenim odjemalcem z brzino topovske krogle. 8. Knjige se povijejo pri meni tako skrbno, kakor povija ljubeča mati svojega prvorojenca. 9. Mladi soprogi ki me večkrat počaste s svojim cenj. obiskom, se iznebijo pri meni vseh napak ter postanejo solidni in pošteni možje. 10. Vse druge prednosti mojega podjetja so tako številne, da jih človeški jezik ne more popisati.

Razvaline v francoski Indokini spadajo med največjastnejše in največje zgradbe, ki jih je kedaj zgradila orijentalna umetnost. Najlepša izmed teh pa je pagoda v Angkoru. Pagoda se dviga

na polju komedije — velik je, nedosegljiv.

Troje je ljubil Moliere na svetu — svojo lahkomumno ženo svojega kralja in svojo umetnost.

Prva mu je zadala neizrečeno bol — ali bridkost srca je bila mati velikih nesmrtnih del; kralj mu je bil pokrovitelj, ali ni dvoma, da je njegov lalet ubijal Moliereov polet; gotovo bi bil ustvaril še druge nesmrtno tipe, da ga ni kralj oviral v stvarjenju. Pa tudi ta vdanost in ljubezen je rodila lep sad: Ko je Moliere izgubil kraljevo milost, ga je hotel zopet s svojo zadnjo komedijo odobrovoljiti, a ni uspel.

Tretja ljubav, ljubav do umetnosti — tu je bogato poplačala vse gorje, ki sta mu je prvi dve prizadeli. Občinstvo ga je oboževalo, potomstvo pa je njegovo ime kovalo v zvezde, in še danes, ko obhaja kulturni svet tristoletnico njegovega rojstva, doni po njegovih v njegovih prerajanih domovini, pa tudi drugod, vsaj koder živijo prijatelji velikega francoskega naroda navdušeni in hvaležni kliče:

Slava Moliereovemu spominu!!!

v vedno manjših nadstropjih nalik stopnicam, med katerimi se na vsakih 10 metrov nahajajo bogato okrašeni portali. Nad portali in oglatih zgradbe se dvigajo visoki stolpiči. Cela arhitekturna je pokrita z najdivnejšimi skulpturami. Na podnožju stoji džinovski ljudje in živali kakor stražarji. Nad vsem tem kamenitim narodom se dviga velikanski kip nekega boga, ki ga imenujejo potniki Budha ali Brahma. Se le pred petnajstimi leti so bil te razvaline odkrite in danes si jih lahko vsakdo ogleda. Ko so Francozi okupirali Indokino, je obdajal te razvaline pragozd. Največja zasluga pri odkritju teh razvalin gre francoskim arheologom, ki so jih izkopal in napravili pristopne.

Angleži postajajo glede ločitve zakonov naravnost klasični. Nek statistik je dognal, da je bilo v minulemu letu več zakonov ločenih kakor pa sklenjenih. Vzroki ločitve so mnogokrat naravnost smešni. Tako je te dni zahteval nek sicer častitljiv meščan ločitev zakona, ker njegova žena kadi. „Moja žena kadi od ranega jutra do poznega večera, kakor kak tovarniški dimnik“, je pravil sodniku. Sodnik je dolgočasa iskal primeren paragraf, toda ni mogel ničesar najti. Seveda je moral zahtevo za ločitev zakona odkloniti.

Dnevna kronika.

— Vojaška večerja pri Masaryku. V nedeljo se je vršila pri predsedniku češkoslovaške republike dr. Masaryku večerja, na katero so bili povabljeni vojniki vseh vrst in časti. Masaryk se je pri tej priliki zelo mnogo razgovarjal z navadnimi vojaki, ki so bili tega dne njegovi gostje. Na njegovo izrecno željo so bili pred vsem zastopani vojaki iz obmejnih krajev Slovaške, Podkarpatske Rusije in Šlezije. Na eni strani Masaryk je sedel šef generalnega štaba general Mittelhauser, na drugi strani pa navadni deseterik. Nasproti Masaryku je sedel minister za narodno obrambo, a pri njem na eni strani major na drugi strani pa narednik. Bila je res prava demokratična slika.

— Kriza mestnega sveta v Leobnu. Meščanska večina občinskega sveta v Leobnu je na včerajšnji seji občinskega sveta odklonila predlog socijalnih demokratov, da bi se združili občini Leoben in Donavit. Soc. demokratični odborniki so na to odložili svoje mandate, da dajo na ta način volilcem priliko, da sami odločajo v tem važnem upražanju.

— „Slovenskega lovskega društva“ XI. redni občni zbor se vrši letos na Svečnico dne 2. februarja ob 3. uri pop. v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Pozivljamo člane, da se zborovanja zanesljivo udeležijo, ker bo rešiti več aktualnih vprašanj. Vsak član za stopa lahko še pet odstotnih članov. Kot pooblastilo velja društvena izkaznica (plačilni list) zastopanega. Veljavne so tudi še lanske izkaznice. Samostojne predloge je priglasiti 8 dni prej odboru sicer pridejo v razpravo le, če jim občni zbor prizna značaj nujnosti. — Odbor,

— iz Ljutomera. Kakor se zatrjuje, dobi monopol za glavno tobačno zalogo v Ljutomeru neki tukajšnji trgovec, o katerem je „Tabor“ poročal, da je bil radi tihotapljenja blaga čez mejo obsojen na 70.000 K globe ter so mu obenem zaplenili tudi mnogo vžigalic. Muenja smo, da se radi tihotapstva obsojenega človeka ne bi smelo nagraditi sedaj s podelitvijo glavne tobačne zaloge. Opozorjamo na to merodajno oblast, da ukrene še pravočasno vse potrebno, da se to ne zgodi.

— Iz Brezja. (Dopis.) Po naši okolici se je razpasla zadnje dni govornica, da se klatijo tod okoli volkovi; nekateri so jih celo slišali po noči tuliti in zavijati. Seveda je ta govornica prav malo verjetna, oziroma sploh neverjetna. Zadnji volk se je prikazal na Ptujskem polju l. 1870., kjer so ga naši loveci tudi vsfrelili. Res pa je, da se je razplodilo pri nas zadnje čase obilo lisic, tako da so pojavljajo včasih kar po tri skupaj. Naši loveci bi imeli tu obilo hvaležnega posla, posebno ker delajo lisice obilo škode v lovskih revirjih, kjer postajajo zaici vedno bolj redki.

— Limbuš pri Mariboru. V Mariboru se je z 12. t. m. meso podražilo na 32 in 34 K in sicer volovsko. Naš mesar je hitro sledil temu povišanju ter je zvišal ceno na 32 in 34 K — kravjemu mesu. V jeseni, ko je bilo v Mariboru na trgu meso dobiti za 16 in 18 K, ga je on prodajal vedno po 22 in 24 K, ne meneč se za znižane cene v bližnjem Mariboru — a danes ga je znal hitro povišati, med tem ko še posestnikom vedno plačuje krave po 15—18 K kg žive teže. — Ali oblast dovoli, da se ljudstvu tako otežkoči življenje? Moka se je zopet podražila, zdaj pa še kravje meso!

— Kako se podražujejo knjige. Kdor pri nas kupuje knjige, ve, kako so drage. Na Češkem je iz draginje knjig nastalo javno vprašanje, s katerim so se pečali vsi faktorji: vlada, literarne, kulturne in strokovne organizacije. — Pri nas je knjiga stvar zasebnega interesa in imamo malo ljudi, ki bi razmišljali o slabih posledicah, ki jih ima draginja knjig za celokupni razvoj narodne kulture. Kako se pri nas podražujejo knjige, nam priča sledeči primer: Pred seboj imamo dve Cankarjevi knjigi. Ena je izšla pri Schwentnerju l. 1908., in je stala takrat mehko vezana okrog 4 K. Danes smo jo kupili za 11 dinarjev (44 K). Druga knjiga, ki je izšla l. 1921. pri Novi založbi, vezana in na elegantnem papirju, nas je stala tudi — 11 dinarjev. — Literarna praksa za l. 1914. je stala poprej 6 K. Danes smo plačali za obruban izvod nič manj kot 70 K. Komentar si lahko napravi vsak čitatelj sam.

— Iz mariborske okolice smo prejeli: Naši mesarji se neprestano pritožujejo, da jim na vsakem semnju prekupi živino neki Predović, baje italijanski liferant. Koliko je na tem resnice ne vemo, vemo pa prav gotovo, da prodajajo naši mesarji v okolici meso samih starih »buš«, vso mlado in rejeno živino pa prodajo sami italijanskim prekupcem in pri tem po lastni izjavi mastno zaslužijo.

— Podpora avstrijskim gledališčem. Avstrijska vlada je dovolila mestnemu gledališču v Gradeu, Lincu, Solnogradu, Inomostu in v Celovcu 300 milijonov kron podpore.

— Steklo, ki se ne da razbiti. Enemu izmed ustanoviteljev steklene industrije Dvoršak v Pragi je uspelo iznajti steklo, ki se ne da razbiti. Upotrebljivost in praktičnost te iznajdbe je že preizkušena. Ta iznajdba je zelo važna v vsakdanjem življenju. Kako prijetno bo na pr. za gostilničarje, če bodo imeli kozarce in steklenice, ki se ne bodo dale razbiti.

— Kačje. Prejeli smo: Znano je v javnosti kakor tudi vladi, da je bil naš župan g. Koban med vojno obsojen zaradi goljufije in je bila tedaj njegova izvolitev neveljavna. Vkljub temu pa še sedi na županskem stolčku naše občine. Vprašamo: kako dolgo še in kaj delajo oni, ki bi morali čuvati veljavnost postav?

— Svečina. Tukajšnji gostilničar g. M. Smonik je priredil dne 11. t. m. dobro obiskano plesno veselico. Mladina je pridno vporabila kratko odmerjeni čas za ples, o starejšim gostom je nudil obilo zabave srečolov, katerega je v prid revni deci priredilo naše učitelstvo. Uspeh je bil nepričakovano ugoden. Vrgel je ubožnim šolarjem 4.520 K. Vsem blagim darovalcem lepih dobitkov in prijateljem šolske mladine se izreka iskrena zahvala.

— Velik sneg v Liki. V Gospiću in okolici je tri dni snežilo ter zapadlo poldrugi meter snega. Ceste in poti so popolnoma neprehodne, ter vsak cestni promet nemogoč. To je za siromašne kmete prava katastrofa. Vsed pomanjkanja krme so gonili živino še vedno v planino na pašo. Ker jim to v sled zapadlega snega ni več mogoče, a krme nimajo, so prisiljeni svojo živino, ki so jo še obdržali, prodati. Razume se, da so cene padle tako, da proda kmet živino skoraj zastoj, kilogram kornuza pa stane že 16 kron. Siromašno ljudstvo je naravnost obupano, ker bo ostalo brez hrane in živine.

— Ponarejevalec vojnih objav. — Orožniška postaja v Jastrebarskem je prijaviła zagrebški orožniški brigadi, da neki Anton Šaran dobavlja vojnim beguncem vojaške objave. Redarstvo je res izvedilo Antona Šarana pri uje-

govu sestri v Zagrebu ter ga aretiralo. Na redarstvu je Šaran priznal, da je prišel s pomočjo nekega podnarednika do vojaških tiskanic, ponaredil pečat in podpis ter ponudi tako izstavljenе objave dvema vojakoma. Vsaka objava je stala 2800 K. Od vojakov je sprejel že po 200 K predujma. Šaran je oddan v sodnijske zapore ter je uvedena natančna preiskava.

Španska influenza v Mariboru.

Z ozirom na alarmantne vesti, da se je v Mariboru razširila španska bolezen in da kaže visoko stopnjo umrljivosti, se je naš urednik razgovarjal z g. docentom dr. Matkom, ki je izjavil, da so te vesti pretirane. Bil je tako ljubezniv, da je dal par zdravniških nasvetov gled te bolezni, ki jih v interesu javnega zdravstva z veseljem objavljamo.

Na vprašanje, kako se širi španska bolezen, je odgovoril g. docent:

Španska bolezen, katere prvri val nas je ravnokar zadel, prihaja iz severa preko Avstrije iz Nemčije. Kot pri vseh kužnih boleznih, se danes še ne more reči, ali je to samo začetek bližajoče se epidemije, kakor je razsajala v naših krajih avgusta in septembra l. 1918., ali pa se nahajamo že v sredini vala, ki nas že poplavlja.

Začetek boleznima sledeča znamenja: Bolnik postaja utrujen, potrč, izgubi tek, čuti glavobol in ne more spati, kratkomalo: ni za nobeno rabo. Semintja se pojavi mučen kašelj z bolečinami v grlu in zgornjem delu sapnika. Pravo pljučno vnetje se je dosedaj pokazalo samo pri starejših ljudeh. Navadno kuha ljudi vročina, ki tuintam naraste do 39 stopinj. V obče pa današnji val ne povzroča visokih temperatur.

Kakor pri večini kužnih boleznih, tako so tudi tukaj obojenja v začetku navadno lahka, pozneje pa se poostre in šele na to začno pojemati. Zatorej se občinstvo opozarje, da se ogiblje ognjišč, kjer se pojavlja ta bolezen. To svarilo velja predvsem onim, ki so slabotni, slabokrvni ali v višji starosti, otrokom in ljudem z kroničnimi nahodi in kašljem. Španska bolezen se prenaša na ta način, da bolnik okušlje zdravega. Slednji vdihava mehurčke in najfinejše dele hrkljev, ki se pri kašlju razlete na daljavo 1½ metra in tako ogrožajo okolico bolnika. Varujte se torej kašljajočih bolnikov, ki tvorijo stalno nevarnost, da vaš okužite.

Kakšna sredstva priporočate, g. docent, da se ljudje obvarujejo pred okužbo?

Dobra preventivna sredstva so: zmerno življenje, dobra prebava, pridno izpiranje ust, snaženje zob in podobno. Naj se ne obiskuje javnih shajališč, kjer se zbira preveč ljudi.

V slučaju obojenja naj se bolnik hitro vleže in naj pokliče zdravnika, ki mu olajša bolečine pri kašlju in mu da primerne nasvete, da se izogne raznim komplikacijam ki so lahko nevarnejše kot bolezen sama.

Kaj pa alkohol ki je bojda dobro zdravilo proti španski?

Ravno pred brezmiselnim popivanjem zganja, vina in drugih opojnih pijač je treba posvariti občinstvo. Vse dozajšnje epidemije so pokazale da je najboljšje sredstvo proti njim zmernost. Pijančevanje samo slabi telo. Zanimivi so v tem oziru znanstveni poskusi z golobi. Izbrali so celo vrsto golobov. Ena polovica je dobila dnevno alkohola. — Drugo polovico so krmlili normalno. Ko so pozneje te golobe okužili z različnimi bacili, se je izkazalo, da so bile živali, ki se jih je krmlilo z alkoholom, veliko bolj izpostavljene infekcijam in njih težnjam kot pa brezalkoholne živali.

Pri španski bolezni je tedaj kot pri vseh boleznih najboljša zmernost. Nadalje naj gre bolnik v slučaju obojenja takoj v posteljo in naj ne izpostavlja svojih moči v borbi z infekcijo, kajti infekcija je šestokrat močnejša, kakor obolelo telo.

Proti žeji naj uživajo bolniki topli čaj, toplo mleko, toplo radensko vodo toplo limonado in juho.

Kaj mislite, g. docent, o velikih dozah salicila?

Ja, dragi prijatelj, to je pri našem ljudstvu težko vprašanje. Ljudje so navajeni vzeti v slučaju obojenja po 2—3

ali še več gramov salicila na enkrat! Spominjam se slučaja, ko je bolnik vzel toliko salicila, da sem imel pred seboj sliko akutnega zastrupljenja. Naše stališče glede salicila je danes, da ga ordiramo navadno v polgramskih dozah vsako tretjo uro. Protivročini pa dajamo obkladke s prestano vodo okoli prsnega koša in trebuha trikrat na dan. Pri slabotnih ljudeh pa je treba opreznosti glede dobe obkladkov; predolgotrajni obkladki utegnejo pri njih delovati škodljivo.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. januarja 1922

Ustanovni občni zbor ljudske univerze v Mariboru. Sinoči ob 20. uri se je vršil v mali kazinski dvorani ustanovni občni zbor društva »Ljudska univerza« v Mariboru. Kakor znano, je doslej deloval pripravljalni odbor (predsednik g. okr. glavar dr. Lanjšič), ki je izdelal pravila in druge priprave za definitivno ustanovitev društva, ki bi naj postalo stalno žarišče izobraževalnega dela v Mariboru in okolici. Sinoči se je društvo formalno ustanovilo in so člani izvolili nov odbor. Zborovanja se je udeležilo samo okrog 40 oseb; znamenje, kako malo zanimanja vzbuja v našem mestu resno, neustrankarsko, sistematično kulturno delo. Zborovanje je vodil na mesto obolelega predsednika g. okr. glavarja dr. Lanjšiča začasni tajnik g. prof. Favaj. Po kratkem poročilu o delu pripravljalnega odbora in čitanju pravil se je izvolil nov odbor in sicer so stopili v vodstvo »Ljudske univerze« sledeči: gospodje: predsednik župan V. Grčar, podpredsednik prof. bog. dr. Fr. Kovačič, tajnik žurnalista Božidar Borko, tajnikov namestnik prof. I. Favaj, blagajnik prof. F. Bračun, blagajnikov namestnik prof. dr. Makso Kovačič; Odborniki: docent dr. I. Matko, gimn. ravnatelj dr. Tomišek in čerkostavec Ošlak. Namestniki: strokovni učitelj Gustav Šilih, odvetnik dr. Boštjančič in gospa Štelino va. Preglednika: dr. K. Skapin in prof. dr. Pečovnik. — Prihodnji teden se vrši prvo otvoritveno predavanje, katerega otvoril predsednik g. Grčar in na katerem predava g. prof. Favaj o ljudski univerzi z ozirom na vzgojo in izobrazbo ljudstva. Strokovni tečaj za kemijo, h kateremu se je prijavilo že okrog 35 udeležencev iz vseh slojev mariborskega prebivalstva in katerega vodi g. prof. Pirnat, se prične malo po otvoritvi. Predavanja se bodo vršila redno vsak teden. Doslej se je prijavilo že leno število predavateljev, tako da bo ljudska univerza res postala središče kulturnega dela v Mariboru. Upamo, da se bo za predavanja pokazalo več zanimanja kot ga je bilo za večerajšnji občni zbor.

Osemindvajseti odvetnik v Mariboru. Včeraj smo poročali, da dobimo v Maribor kmalu sedemindvajsetega odvetnika, kakor se nam pa sedaj poroča, je prošil za stanovanje in za pisarniški lokal sedaj še dr. Igo Jane. dosedanji odvetnik v Murski Soboti. To bo osemindvajseti odvetnik v Mariboru.

Popoldanski izlet priredi Odsek amaterfotografov SPD v nedeljo, dne 22. jan. Zbirališče v parku na Trgu svobode. Odhod točno ob 13. uri. — Planinski sestanki se vršijo odslej za Odsek in Marib. podr. vsak petek ob 20. uri v restavraciji Narodni dom. — Odbor.

Za Cankarjev spomenik v Mariboru nam je poslal zdravnik g. dr. Josip Majcen 100 K. Srčna hvala! Kdo mu bo prvi sledil?

K znižanju števila uradnikov. — Pod tem naslovom je prinesel nedoljski »Naprejek« edino poročilo iz Maribora. Gospodom, ki ki so si pri letošnjem dobrem vinu zbrali ravno mene za tarčo, moram le čestitati k njihovem junastvu. Še posebej se pa moram zahvaliti »Naprejeku«, da mi je posvetil kar 25 vrst, še ministri ne pridejo do take časti. Da gg. pri »Naprejeku« pripisujejo pismošiški tako moč in oblast je res nekaj izvanrednega. Ker vsakdo ne čita »Naprejka« moram na tem mestu opozoriti, da sem jaz tista »bestia«, ki upliva pri višjih, katere uradnike naj se od-

pusti. Kdor tega ne veruje naj pogleda v »Naprejek« od 15. t. m. št. 11. Gg. močne organizacije — katere pa v Mariboru ne pozna nihče — bi vprašal pojasnila, kdaj sem se izrazil, da imamo še mnogo gnoja v Mariboru? Vprašujete me, na koga sem s tem mislil, sami pa odgovarjate, da ne dvomite, da sem pri tem namigaval na uradnike, katere naj se odpusti pri redukciji. Dalje me vprašujete, če sem mislil pri tem na one, ki ne hodijo za menoj? Koga sem kdaj silil, da naj gre v naše društvo? Rad bi vedel tudi kje se nahaja tista močna razredna poštna organizacija. Pravite, da je zadnji čas, da se odstranijo oni, ki so prišli potom protekcije in korupcije do korita. Kar se mnenja tiče vam to korito rad prepustim, saj se je eden izmed vas nekoč sam izrazil, da je to »eiganska« služba. Vašo trditve, da bi rad pripomogel do odstranitve izkušnih osivelih tovarišev, ki ne tulijo v moj roge, ter pripomogel do boljših mest svojim mladim neizkušnim pristašem, je navadna lopovščina, ki ima le en namen: napraviti med nami razdor. Pri našem društvu, katerega člani so vseh barv, ni padla nikoli niti ena politična beseda, ker nam je le preveč pri sreči korist društva. Ako hoče par razgrajčev sedaj izrabi priliko — prosto jim, rečem pa samo še eno: dosti blata imamo in ako bo šlo tako naprej, bomo vsi vtornili v njem. Ivan Majcen, poštni uradnik.

Götzova dvorana je v soboto 4. februarja t. l. prosta. Podružnica SPD v Mariboru je nameravala privedi razun običajnega planinskega plesa, ki se bo vršil 1. februarja, še pohorski sejem 4. februarja. Najela je za pohorski sejem že Götzovo dvorano in 16 mož železničarske godbe. Ker pa so nastale radi pohorskega sejma težkoče, se je združil pohorski sejem s planinskim plesom 1. februarja. Zato je postala Götzova dvorana za 4. februar prosta. Društva, ki reflektirajo na Götzovo dvorano ter na godbo za 4. februar, naj se blagovolijo tekoj zglasiti pri tukajšnji podružnici SPD v Mariboru pri tajniku dr. Skapinu, Aleksandrova cesta 13. Vse one ljubitelje planinstva, ki so nameravali posetiti pohorski sejem pa prosim podružnica, da posetijo planinski ples 1. februarja.

Podružnica S. P. D. v Mariboru si je dovolila vposlati ljubiteljem planinstva plakate za planiški ples 1. februarja t. l. v Götzovi dvorani, v Mariboru. Prosi se vse dotičnike, ki imajo te plakate, da jih blagovolijo razobesiti na vidnih in varnih mestih. Na svidenje na planinskem plesu in pohorskem sejmu v sredo dne 1. februarja 1921!

Novo društvo. V Mariboru so 12. t. m. ustanovile za severno Slovenijo učiteljice novo društvo: »Društvo učiteljic, učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtnaric.« Ze prvi dan se je vpisalo 70 članic. Clanarina znaša 1 din. mesečno. Društvo pristopi kot podružnica k »Društvu učiteljic in zabavilj za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu.« Nima samo stanovskega namena, ampak je tudi kot žensko društvo zamišljeno s humanitarnim smotrom. Hoče delovati za povzdigo omike med širšimi ženskimi sloji, zanimati se hoče za ženski učiteljski naraščaj, podpirati boj proti alkoholu, sodelovati pri oskrbi siromašne in zapuščene dece, podpirati narodno umetnost itd. Tovarišice pristopajte pridno!

Koncert s plesom priredi dne 27. januarja 1922. na dan Sv. Save, prvega srbskega prosvetitelja srbsko-pravoslavna občina v korist fonda za zgraditev pravoslavne cerkve v Mariboru. Koncert otvori s pozdravnim govorom g. dr. Jos. Smodlaka. Sodelujejo: Glasbena Matica, polnoštevilna vojaška godba, ga. Brandl-Pelikanova, ga. Prica. Vstopnina 15 dinarjev. Začetek ob 20. uri.

Društvo jugoslovenskih državnih uslužbencev in upokojenev v Mariboru. Na izrednem občnem zboru dne 16. jan. 1922. ki se ga je udeležilo obilo članov društva jugoslovenskih državnih uslužbencev in upokojenev se je soglasno sprejela nastopna resolucija: 1. Državnim uslužbencem in upokojenecem naj se priznajo nabavni prispevki v isti višini kakor se bodo dovolili državnim železničarjem vseh kategorij. 2. Izenačene draginjske in družinske

doklade naj se vsled naraščajoče draginje in bede, v katero se pogrezajo državni uslužbenci in upokojenevi bolj in bolj, izplačajo takoj, ali pa se naj dovolijo vsaj takoj izplačljivi predumni v iznosu enomesečnega poviška na osebnih in družinskih draginjskih dokladah. 3. Poduradnikom in slugam naj se v zakonu o draginjskih dokladah določene dnevnice zvišajo na 15 Din. 4. V okoliških občinah Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci in Tezno službujoči državni uslužbenci in tamkaj stanujoči upokojenevi naj se uvrstijo v isti draginjski razred kakor Maribor, ker so ti uslužbenci in upokojenevi navezani na mariborski trg in vsled tega občutijo draginjo v isti meri. 6. Uzakonitev službene pragmatike naj se pospeši in se naj v ta namen izpremeni delovni program Narodne skupščine tako, da pride »Zakon o uradnikih« na vrsto takoj po sprejetju bužetnega zakona. 6. Vlada naj ukrene takoj vse potrebno, da se pobija draginja ter naj v ta namen izvoz najpotrebnejših živil ukine, odnosno ga kontingentira ter takoj razveljavi tudi uredbu o ukinitveju občinskih sodišč za pobijanje draginje kot protustavno. 7. Vlada naj posreduje, da dobe državni uslužbenci in njih rodbinski člani glede voženj na južni železnici iste ugodnosti, kakor jih imajo na državnih železnicah. — Na tem občnem zboru so se tudi soglasno sprejele predlagane izpremembe društvenih pravil, ter pravila o »Samopomoči« za slučaj smrti članov društva. Predsednik društva je ob koncu razložil, da ima društvo namen v prvi vrsti gojiti skupnost državnih uslužbencev in upokojenev, da je pa doseglo za članne tudi nebroj ugodnosti, tako popust v mestnem kopalnišču in sicer v III. razredu 50%, v II. pa 20%, izdatna popusta poprečno do 50% v mestnem kinu in bioskopu, abonement C v gledališču, 25% popust v lekarni gospoda mag. pharma. Vidmarja pri Sv. Anehu. Gospoda zdravnika dr. Jurečko in dr. Zorjan pa dajata članom društva 30% popust od veljavnih honorarjev. Na predlog gospoda finančnega svečnika dr. Valjaveca se je konečno izrekla sedanjemu odboru za njegovo delovanje zahvala, nakar je predsednik gospod profesor dr. Pečovnik zborovanje zaključil.

Francoski krožek v Mariboru. Kakor slišimo, se snuje v našem mestu francoski krožek (Cercle français), kakor obstojajo v vseh večjih mestih. Ta krožek namerava že v bližnjem času otvoriti francoski tečaj. Kakor smo nedavno na tem mestu že ugotovili, je Maribor ravno glede učenja jezikov in spoznavanja tujega sveta zelo zanemarjen. Francoski krožek bo tedaj tudi v tem oziru korak naprej.

Klub koroških Slovencev v Mariboru objavlja: Na sestanku, ki se je vršil v hotelu »Union« v Mariboru dne 14. t. m. so se v Mariboru in okolici bivaajoči Slovenci organizirali v klub, katerega naloga je zasledovati razvoj koroškega vprašanja, kakor se nam isto predstavlja po plebiscitu in delovati na njegovi pravilni rešitvi. V to svrhu bo klub izdelal program in stopil v stiko z merodajnimi činitelji. — Redni sestanki kluba se vršijo vsako soboto v hotelu »Union« v Mariboru.

Iščem mlinarja za mlin na vodo, enostavno mletje. Službo lahko nastopi takoj. Lahko je starejši. Plača po dogovoru. Ponudbe na: Josip Jurša, mlinar, Zlata, Hrvatska. 92 4-2

Učenec se išče za kolarsko obrt. Stanjko Josip, Jugoslovanski trg 3. 87 4-3

Stanovanje v Ljubljani, na lepem prostoru, 3 sobe, kopalnica in drugo, se zamenja za stanovanje v Mariboru. Ponudbe pod »Ljubljana« na upravo »Tabora«. 96

Šivilja za na dom se slavni gospodi vladno priporoča. Goštilna Triglav, Mlinska ul. 15. 97

Žepne ure, precizijske in stenske poplavila najsolidneje tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodska ulica 16. 64

Otomana 340 Din., šivalni stroj (Singer) v dobrem stanju. Vprašati: Prešernova ul. 24, I. nadstropje, desno. 98

Na prihodnjem sestanku v soboto dne 21. t. m. se vrši razgovor o predstojećem sporazumu med Avstrijo in Jugoslavijo in koroško vprašanje.

Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Cetrek 19.: »Hlapec Jernej«, Ab. B.
Petek 20.: »Mam'zelle Nitouche«, Ab. C.
Sobota 21.: »Gozd«, Ab. B.
Nedelja 22.: Ob 15. uri »Gozd«, Ljubljana. Ob 20. uri »Hlapec Jernej«, delavska.
Torek 24.: »Svet«, Ab. A.
Cetrek 26.: »Favn«, Ab. C.
Petek 27.: »Ptičar«, Ab. A.
Sobota 28.: »Parizanka«, Ab. C.
Nedelja 29.: Ob 15. uri »Za narodov blagor«, ljudska. Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Izven.
Ponedeljek 30.: Produkcija dramatične šole. Izv.
Torek 31.: »Dediči velikega časa«, Ab. B.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši jutri, v petek, dne 20. jan. točno ob 19. uri.

Sokolstvo.

Občni zbor »Sokala« Muta-Vuzenica se vrši dne 29. t. m. ob 14. uri pri bratu Mravljaku v Vuzenici z običajnim dnevnim redom.

Prevalje. Pododsek sokolskega društva v Guštanju za Prevalje ima prvi redni letni sestanek članstva v nedeljo, dne 22. 1. 1922 ob 1/2 10. uri dopoldne v gostilni pri Lahovniku. Ker bo sestanek važen z ozirom na nadaljni razvoj Sokolstva na Prevaljah, vabimo in pozivamo vse članstvo, da se sestanka udeleži gotovo in točno. Vabimo pa tudi prijatelje in pospešitelje Sokolstva za ta dan k obilni udeležbi.

Redni občni zbor telovadnega društva Sokol pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se vrši dne 21. januarja 1922 ob 20. uri v Sokolskem domu z običajnim sporedom.

Sport.

SK Korotan. Dne 18. januarja ob 20. uri se je vršil v restavraciji »Maribor« II. redni občni zbor SK »Korotan«. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik dr. Ferdo Müller, podpredsednika Siška Ivo, Pucelj Stanko, tajnik Lajovic Stanko, blagajnik Senica Drago in odborniki Jurkovič Djuro, Erzin Pavle, Sertič Mile, Ilaš Justin, Jurkovič Petar, Rebol Ivan, Novšak Drago, Lubič Milan, Zelimo temu mlademu, slovanskemu športnemu klubu v bodočem letu mnogo uspeha.

Kino.

Mariborski bioskop. V petek, soboto, nedeljo in ponedeljek se predvaja v I. Mar. bioskopu senzacionalna drama v 7 činih »Salto mortale«. Film ima krasne naravne posnetke, vratolomne senzacijske momente in izvanredne prizore iz cirkuškega življenja in cirkuških predstav. V torek začne »Erotikon« krasna drama v 6 činih iz življenja modernega zakona.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Tovorne avtomobile

kupuje in prodaja

95

A. KAUDERS

avtotehnična delavnica

ZAGREB, Nikoličeva ulica 10.

Telefon 9-15

Telefon 9-15

I. mariborski bioskop išče za od 1. februarja dalje dobrega

klavirskega igralca ali igralko

Ponudbe pismeno ali ustmeno.

90